

REFERAT Formannskapet d. 21-08-2024

Møtedato Onsdag d. 21. august 2024 kl. 10:00

Møtested Fylkeshuset / Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	7
Godkjenning av protokoll fra formannskapets møter 05.06.24 og 12.06.24.....	8
Øvre Slettheia barnehage - ombygging av skole - situasjon etter tilbudsinnhenting.....	10
Kristiansand kommunes tilslutning til byvekstavgift for Kristiansandsregionen.....	14

Sak .: Møtedokumenter

Vedlegg

Saksliste Formannskapet 21.08.2024

Komplett innkalling Formannskapet (21.08.2024)

PROTOKOLL FORMANNSKAPET

Dato: 21.08.2024
Sted: Fylkeshuset / Formannskapssalen
Behandlede saker: 64/24 - 66/24
Møtets varighet: Kl. 10.00 til 13.45
Møteleder: Ordfører Mathias Bernander

Til stede:

Mathias Bernander (H)
Norunn Tveiten Benestad (H)
Amalie Gunnufsen (H)
Charlotte Beckmann Finnestad (KRF)
Sigrun Sæther (KRF)
Jonas Ek (KRF)
Jacob Haugmoen Handegard (V)
Stian Storbukås (FRP)
Julie Hetland (FRP)
Svein-Harald Mosvold Knutsen (PP)
Kenneth Mørk (AP)
Heidi Johansen (SV)
Hildegunn M. T. Seip (MDG) for
Kasper Bekkeli Espeland (Rødt)
Erik Rostoft (PS)

Forfall:

Jannike Arnesen (AP)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Økonomidirektøren
Oppvekstdirektøren
By- og stedsutviklingsdirektøren
Formannskapssekretæren

Dessuten møtte:

Eiendomssjef Hans-Christian Gram

Åpning av nytt fylkeshus kl. 10.00-12.00

Formannskapet deltok på åpning av nytt fylkeshus

Formannskapssak:

64/24 Godkjenning av protokoll fra formannskapets møter 05.06.24 og 12.06.24

(ark.nr. 2024000066)

Formannskapets vedtak:

1. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 05.06.24.
2. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 12.06.24. (Enst.)

Bystyresak:

65/24 Øvre Slettheia barnehage - ombygging av skole - situasjon etter tilbudsinnhenting

(ark.nr. 2024016473)

Formannskapets innstilling:

Med bakgrunn i gjennomført konkurranse om ombygging av Øvre Slettheia skole til barnehage og påfølgende budsjettoverskridelse, tilleggsbevilges det kr.5,2 mill. til fullfinansiering av prosjektet. Bevilgningen finansieres ved ubundet investeringsfond (kapitalfondet) i forbindelse med behandlingen av 2. tertial 2024. (Enst.)

Bystyresak:

66/24 Kristiansand kommunes tilslutning til byvekstavtale for Kristiansandsregionen

(ark.nr. 2024005649)

Formannskapets innstilling:

1. Forhandlingsavtalen godkjennes ikke. Bystyret ber administrasjonen sporenstreks ta kontakt med departementet om å oppta nye forhandlinger om en bymiljøavtale hvor bompenger og andre avgifter ikke inngår.

(8/7)

2. Saken om byvekstavtale sendes til kontrollutvalget, for å se om saken er behandlet etter gjeldende lover og retningslinjer.

(8/7)

Forslag:

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

- «1. Bystyret gir sin tilslutning til vedlagte forslag til byvekstavtale for Kristiansandsregionen, inkludert vedlegg.
2. Bystyret vedtar at tiltak under Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 prioriteres i Lillesand, Birkenes, Iveland og Vennesla innenfor en ramme på minimum 300 mill. kr (2019-kr). Det legges til grunn at prioritering av tiltak følger prinsippene om porteføljestyring slik som for alle tiltak finansiert av bompengepakken og byvekstavtalen.»

FRP fremmet følgende forslag:

- «1. Forhandlingsavtalen godkjennes ikke. Bystyret ber administrasjonen sporens treks ta kontakt med departementet om å oppta nye forhandlinger om en bymiljøavtale hvor bompenger og andre avgifter ikke inngår.
2. Saken om byvekstavtale sendes til kontrollutvalget, for å se om saken er behandlet etter gjeldende lover og retningslinjer.»

Voteringer:

Ved alternativ votering ble FRP sitt forslag nr. 1 vedtatt med 8 stemmer, mens 7 stemte for kommunedirektørens innstilling (H/AP/SV/V/MDG).

FRP sitt forslag nr. 2 ble vedtatt med 8 mot 7 stemmer (H/AP/SV/V/MDG).

Innmeldte spørsmål:

Repr. Svein-Harald Mosvold Knutsen, PP, meldte inn spørsmål om når utbetaling av tilskudd til Blå Kors Gatenært som ble vedtatt i helseutvalget 18.06.24, skal gjennomføres.

Kommunedirektøren redegjorde for videre saksbehandling av verbalvedtaket. Saken skal også behandles i oppvekstutvalget 27.08.24, formannskapet 04.09.24 og endelig vedtak i bystyrets møte 18.09.24.

Repr. Heidi Johansen, SV, hadde meldt inn spørsmål hvorfor ordføreren ikke arrangerer frokost i forbindelse med Skeive Sørlandsdager lørdag 24.08.24.

Ordføreren orienterte om at det var vurdert å ha en annen type arrangement, men ikke avklart hvilken type arrangement det skulle være i år. Ordføreren skal ha møte med leder for Skeive Sørlandsdager hvor alternative arrangementer vil bli tema og oppfordrer samtidig til deltagelse i paraden lørdag 24.08.24.

Ordfører Mathias Bernander, H, minnet om felles formannskapsmøte «Informasjon om Byvekstavtalen for Kristiansandsregionen» fredag 23.08.24 kl. 13.00-15.00 på Scandic Sørlandet ved Travparken.

Møtet hevet.

Sak .: Behandling av utvalgssak

Sak 64/24: Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møter 05.06.24 og 12.06.24

Vedlegg

Protokoll utsatt offentlighet Formannskapet 12.06.2024

Protokoll Formannskapet 05.06.2024

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024000066
Saksbehandler Anne Lise H Aabø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	21.08.2024	64/24

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA FORMANNSKAPETS MØTER 05.06.24 OG 12.06.24

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 21.08.2024 SAK 64/24

Formannskapets vedtak:

1. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 05.06.24.
2. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 12.06.24.
(Enst.)

21.08.2024

Sak 65/24: Øvre Slettheia barnehage - ombygging av skole - situasjon etter tilbudsinnhenting

Vedlegg

Vedtak byst, 28082024, Sak 123/24, Øvre Slettheia barnehage - ombygging av skole - situasjon etter tilbudsinnhenting

Dato 25. juni 2024
Saksnr.: 2024016473-2
Saksbehandler Harald Kimestad
Godkjent av Hans-Christian Gram
Terje Fjellvang
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
21.08.2024

Øvre Slettheia barnehage - ombygging av skole - situasjon etter tilbudsinnhenting

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i gjennomført konkurranse om ombygging av Øvre Slettheia skole til barnehage og påfølgende budsjettoverskridelse, tilleggsbevilges det kr.5,2 mill. til fullfinansiering av prosjektet. Bevilgningen finansieres ved ubundet investeringsfond (kapitalfondet) i forbindelse med behandlingen av 2. tertial 2024.

Sammendrag

Etter innkomne tilbud og oppdatert kalkyle viser det seg at det er behov for en tilleggsbevilgning for å realisere ombygging av Øvre Slettheia skole til barnehage. En slik nødvendig tilleggsbevilgning vil kunne gis ved bruk av hasteparagrafen i Investeringsinstruksen, jf pkt. 1.3.1.

Oppstart av byggeprosjektet er planlagt til starten av august 2024 med ferdigstilling 16. januar 2025. Kontraktsignering avvendes til etter eventuelt vedtak i denne saken. Dersom det ikke vedtas, vil tilbudskonkurransen avlyses. Utsettelse av oppstart vil gi utsettelse av ferdigstilling med tilsvarende lengde.

En eventuell utsettelse, eller at prosjektet ikke finansieres opp, vil medføre en forlenget bruk av midlertidig brakkøløsning for barnehagen og det må søkes nye godkjenninger. I tillegg til at nærmiljøet får en forringet situasjon ved at arealer ikke blir disponible en lengre periode.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Det ble i Bystyret 14.12.2023 i sak 2023007810-11, vedtatt å legge ned Øvre Slettheia skole og bygge om skolen til barnehage for Øvre Slettheia Barnehage med tilhørende avsetning på kr. 15,0 mill. Avsetningen ble basert på en kalkyle fra Norconsult AS utarbeidet i april 2023. Barnehagen er i dag etablert i midlertidige lokaler. Etter at prosjekteringsarbeidet ble startet opp ble det synliggjort blant annet brann- og bygningsmessige forhold som utløste en rekalkulering av prosjektet. Prosjektet ble på bakgrunn av dette justert i 1. tertial 2024 til kr.23,5 mill.

Prosjektet ble videre bearbeidet for anbudsinnhenting og 21. juni ble det levert inn tilbud fra tre firma på arbeidene med ombygging av bygg og uteområde. En oppdatert kalkyle, basert på beste tilbud, gir nå en antatt prosjektkostnad på kr.28,7 mill.

Generelt:

Prosjektet ble rekalkulert i mars/april 2024 mens forprosjektet pågikk for å rekke behandling i 1. tertial. Kalkylen på kr.23,5 mill. ble basert på opplysninger på dette tidspunkt.

Det kan se ut som det er tatt for lett på ombyggingen i kalkuleringen i forprosjektet i mars 2024, og i kalkuleringen Norconsult AS utførte tidligere. Bygget ble vurdert som egnet for en enkel ombygging til barnehage. I de tilbudte priser fra entreprenørene er nå alle poster/bygningsdeler høyere enn i kalkylen fra mars 2024. Det ble tidligere vurdert at kun mindre justeringer på tekniske fag som ventilasjon, varme, sanitær og elektro var nødvendig.

Sammenligning priser fra tre tilbydere:

Prisene fra de tre tilbyderne varierer litt på de ulike bygningsdelene. På totalen skiller det ca kr.1,0 mill. mellom laveste og høyeste pris (5,7%). For Felleskostnader, Bygningsmessig VVS og Utomhus skiller det kr.1,2 – 1,9 mill. men dette kan komme av at de ulike tilbyderne legger kostnadene forskjellige steder i prisskjema. For eksempel har tilbyder med høyest pris på Bygningsmessig lavest pris på VVS. Dette kan være at arbeider med sprinklermontasje (demontering av himling osv) er lagt på Bygningsmessig i denne prisen, mens annen tilbyder har lagt alt dette på VVS.

Juridisk grunnlag

Investeringsinstruksen, punkt 1.3.1:

«Dersom det viser seg nødvendig å fremme forslag om investeringer utenom den vanlige planleggingsprosess, skal behovsutredningen fremmes gjennom Kommunedirektøren til formannskapet som avgjør om saken skal fremmes for bystyret. Ved positiv avgjørelse i formannskapet kan arbeidet igangsettes straks. For bygg vil reglene i kapittel 2 uansett komme til anvendelse. For øvrig vises det til Delegeringsreglementet. I de tilfeller utgifter påløper før de nødvendige bevilgninger foreligger, skal utgiften likevel føres i investeringsregnskapet. Det opprettes eget prosjektnummer med tekst som klart forteller at bevilgning ikke er gitt. Når bevilgningen er vedtatt endres prosjektttekst.»

Økonomiske konsekvenser

Tilbudskonkurransen og oppdatert byggekalkyle etter tilbud, viser en prosjektsum på kr.28,7 mill. I økonomiplanen er det nå bevilget kr.23,5 mill.

En eventuell utsettelse, eller at prosjektet ikke finansieres opp, vil medføre en forlenget bruk av midlertidig brakkeløsning for barnehagen med en leiekostnad på kr 160 000,- ekskl. mva. per måned.

Uttalelse fra rådene

Ikke relevant.

Barn og unges interesser

Se kommentar fra Oppvekst i neste pkt.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Oppvekst uttaler følgende:

«En eventuell utsettelse, eller at prosjektet ikke finansieres opp, vil medføre en forlenget bruk av midlertidig brakkeløsning for barnehagen og det må søkes nye godkjenninger. I tillegg til at nærmiljøet får en forringet situasjon ved at arealer ikke blir disponible en lengre periode.»

Klima- og miljøkonsekvenser

Ingen endring i forhold til opprinnelig vedtak.

HMS/Folkehelse

Ingen endring i forhold til opprinnelig vedtak.

Vurdering

Tilbudsinnhenting og oppdatert kalkyle for en realisering av prosjektet viser at det er behov for en oppfinansiering tilsvarende kr. 5,2 mill. En forutsetning for igangsetting av byggingen etter plan nå, er at nødvendig tilleggsbevilgning løses ved bruk av hasteparagrafen i Investeringsinstruksen (kap. 1.3.1). Det er avklart med kommuneadvokaten at vi da kan gjennomføre byggingen innenfor rammene av dagens konkurranse.

Oppstart av byggeprosjektet er planlagt til starten av august 2024 med ferdigstilling 16. januar 2025. Kontraktsignering avventes til etter eventuelt vedtak i denne saken. Dersom det ikke vedtas, vil tilbudskonkurransen avlyses. Utsettelse av oppstart vil gi utsettelse av ferdigstilling med tilsvarende lengde.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Følgende vedtak foreslås:

Med bakgrunn i gjennomført konkurranse om ombygging av Øvre Slettheia Skole til barnehage og påfølgende budsjettoverskridelse, tilleggsbevilges det kr.5,2 mill. til fullfinansiering av prosjektet. Bevilgningen finansieres ved ubundet investeringsfond (kapitalfondet) i forbindelse med behandlingen av 2. tertial 2024

Sak 66/24: Kristiansand kommunes tilslutning til byvekstavtale for Kristiansandsregionen

Vedlegg

Vedtak byst, 28082024, Sak 118/24, Kristiansand kommunes tilslutning til byvekstavtale for Kristiansandsregionen

Forslag til byvekstavtale for kristiansandsregionen 2024-2033 - versjon 20.6 klar for politisk behandling, samt referat fra forhandlingsmøte 4

Vedlegg 1 - Byvekstavtale for kristiansandsregionen 2024 - 2033, versjon 20.06.24

Invitasjon til oppstartsmøte for forhandlinger om en byvekstavtale i Kristiansands-regionen

Vedlegg 3 mandat-for-forhandlinger-om-en-byvekstavtale-for-kristiansandsregionen

Dato 25. juni 2024
Saksnr.: 2024005649-16
Saksbehandler Jan Erik Lindjord
Godkjent av Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
21.08.2024
28.08.2024

Kristiansand kommunes tilslutning til byvekstavtale for Kristiansandsregionen

Forslag til vedtak

1. Bystyret gir sin tilslutning til vedlagte forslag til byvekstavtale for Kristiansandsregionen, inkludert vedlegg.
2. Bystyret vedtar at tiltak under Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 prioriteres i Lillesand, Birkenes, Iveland og Vennesla innenfor en ramme på minimum 300 mill. kr (2019-kr). Det legges til grunn at prioritering av tiltak følger prinsippene om porteføljestyling slik som for alle tiltak finansiert av bompengepakken og byvekstavtalen.

Sammendrag

Staten ønsker å ha byvekstavtale med de 9 største byregionene i Norge. Hovedmålet med avtalene er nullvekst i personbiltrafikken i byregionene. For Kristiansandsregionen vil Staten forplikte seg til et samlet tilskudd for hele byvekst-avtaleperioden på 2 145 mill. 2024-kr, beløpet prisjusteres årlig. I tillegg kommer den statlige bevilgningen øremerket Gartnerløkkprosjektet.

Samferdselsdepartementet oversendte statens mandat for forhandlingene til de statlige etatene i brev av 8. mars 2024. Statens vegvesen inviterte Agder fylkeskommune og kommunene Kristiansand, Vennesla, Lillesand, Birkenes og Iveland til oppstart av forhandlinger om en byvekst avtale for Kristiansandsregionen 19. mars 2024. Forhandlingene om en byvekstavtale for Kristiansandsregionen er siste ledd i en prosess som har pågått siden 2016. Tidligere regjeringers ønske om å inngå byvekst avtaler med de fire største byområdene har vært en viktig medvirkende årsak til at Kristiansandsregionen har måttet vente på invitasjon til å starte forhandlinger. Stortingets vedtak i 2021 av Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 la grunnlaget for at Samferdselsdepartementet og Kommunaldepartementet kunne utarbeide et mandat for forhandlingene.

Siden 2009 har Kristiansandsregionen hatt en rekke belønningsavtaler med staten. Grunnlaget for disse avtalene har vært knyttet til de ulike bompengavedtakene gjennom

disse årene. Til sammen har regionen mottatt i underkant av 1,4 mrd. kr, inkludert taksttilskudd. Byvekstavtalen likner på belønningsavtalene, men har 10 års varighet, en større statlig bevilgning og en bredere tilnærming til den samlede virkemiddelbruken for å sikre måloppnåelse. Byvekstavtalen gir vesentlig større forutsigbarhet, noe som er særlig viktig for utviklingen av kollektivtilbudet.

Siden mars er det avholdt fire forhandlingsmøter mellom staten og lokale parter. Lokale parter i forhandlingsutvalget har vært representert ved fylkesordfører og ordførere for kommunene; Kristiansand, Vennesla, Iveland, Birkenes og Lillesand. I tillegg har opposisjonsleder i fylkestinget og i Kristiansand bystyre vært med i forhandlingsutvalget. Forhandlingsutvalget er i felleskap blitt enige om den anbefalte byvekstavtalen som legges fram i denne saken.

Forslaget i denne saken består av to vedtakspunkt. Det første punktet gjelder den framforhandlede byvekstavtalen. Det andre punktet gjelder lokal enighet om at minst 300 mill. kr (2019 kr) av bompengepakken Samferdselspakke fase 3 skal gå til kommunene utenfor Kristiansand.

For at avtaleforslaget skal legges fram for regjeringen må det foreligge positive og likelydende vedtak fra alle kommunene og fylkeskommunen. Vedtakene (vedtakspunkt 1) må være likelydende og det er derfor ikke rom for endringsvedtak eller tilleggsvedtak som angår spesielle forhold som er omfattet av avtaleforslaget.

Dersom en av partene fatter negative vedtak, eller vedtar tilleggsvedtak om tema som er omfattet av avtalen, må forhandlingsutvalget tre sammen på nytt og avtaleforslaget eventuelt revideres. Dette vil medføre at prosessen stopper opp og det vil med stor sannsynlighet ikke kunne inngås en avtale som gjelder fra og med 2024 og dermed heller ingen bevilgning for 2024.

Spørsmålet om hva som skjer dersom en eller flere parter ikke fatter positivt vedtak har vært gjenstand for grundig drøfting i forhandlingsutvalget. Rammene for forhandlingene gitt av departementene kunne tolkes slik at en kommune kunne ha vetorett slik at forhandlingene måtte startes helt på nytt dersom det forelå ett negativt vedtak. Det er blitt bekreftet fra departementene at i tilfelle det foreligger negative vedtak vil det gjennomføres et forhandlingsmøte kun med de partene som har fattet positive vedtak slik at forsinkelsen blir minst mulig.

Vedtaks punkt 2 gjelder en lokal enighet mellom fylkeskommunen og kommunene om hvor mye av midlene i Samferdselspakke 3 som skal brukes i omegnskommunene til Kristiansand kommune. Det er viktig at lokale parter også her fatter positive og likelydende vedtak siden dette punktet av flere sees på som en forutsetning for vedtaks punkt 1.

Bompengene i Samferdselspakke 3 vil fortsette som tidligere vedtatt, uavhengig av vedtak i denne saken.

Vedlegg:

Forslag til byvekstavtale for kristiansandsregionen 2024-2033 - versjon 20.6 klar for politisk behandling, samt referat fra forhandlingsmøte 4

Vedlegg 1 - Byvekstavtale for kristiansandsregionen 2024 - 2033, versjon 20.06.24
Invitasjon til oppstartsmøte for forhandlinger om en byvekstavtale i Kristiansandsregionen

Vedlegg 3 mandat-for-forhandlinger-om-en-byvekstavtale-for-kristiansandsregionen

Saksutredning

Forhandlingene om en byvekstavtale for Kristiansandsregionen er siste ledd i en prosess som har pågått siden 2016. Tidligere regjeringers ønske om å inngå byvekstavtaler med de fire største byområdene har vært en viktig medvirkende årsak til at Kristiansandsregionen har måttet vente på invitasjon til å starte forhandlinger. Stortingets vedtak i 2021 av Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 la grunnlaget for at Samferdselsdepartementet og Kommunaldepartementet kunne utarbeide et mandat for forhandlingene.

Siden 2009 har Kristiansandsregionen hatt en rekke belønningsavtaler med staten. Grunnlaget for disse avtalene har vært knyttet til de ulike bompengervedtakene gjennom disse årene. Til sammen har regionen mottatt i underkant av 1,4 mrd. kr, inkludert taksttilskudd. Byvekstavtalen likner på belønningsavtalene, men har 10 års varighet, en større statlig bevilgning og en bredere tilnærming til den samlede virkemiddelbruken for å sikre måloppnåelse. Byvekstavtalen gir vesentlig større forutsigbarhet, noe som er særlig viktig for utviklingen av kollektivtilbudet.

Forhandlingsprosessen

Oppstart og statens forhandlingsmandat

Samferdselsdepartementet oversendte statens mandat for forhandlingene til de statlige etatene i brev av 8. mars 2024, se vedlegg. Med det inviterte Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet Kristiansandsregionen til forhandlinger om å inngå en byvekstavtale. I Kristiansandsregionen inngår Agder fylkeskommune og kommunene Kristiansand, Vennesla, Lillesand, Birkenes og Iveland, de samme partene som over flere år har deltatt i ATP-samarbeidet om utforming av Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 og det lokale faglige grunnlaget.

Statens mandat gir føringer for:

- Den overordnede målsettingen for byvekstavtalen.
- Avtalens lengde.
- Forventninger til avtalepartene
- Statens finansielle bidrag i avtalen.
- Forholdet til Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 (bompengepakken).
- Organisering av forhandlingene og oppfølging/styring av avtalen.
- Tiltaksområder som ikke inngår i bompengepakken, bl.a. drift av kollektivtransport og arealutvikling.
- Oppfølging og rapportering i avtalen.
- Sanksjoner og endring i avtalen.

Forhandlingsutvalget

I henhold til mandatet ble det etablert en forhandlingsgruppe ledet av Statens vegvesen og med representanter fra Statsforvalteren, Jernbanedirektoratet og lokale parter. Statens vegvesen skal også lede styringen og oppfølgingen av avtalen på vegne av staten. Statsforvalteren har hatt et særlig ansvar for klima og miljøhensyn og for å følge opp arealtiltak i forhandlingene, dette ansvaret videreføres i oppfølgingen av avtalen.

Forhandlingsutvalget har hatt følgende medlemmer:

Forhandlingsleder: Ove Myrvåg, Statens vegvesen på vegne av vegdirektøren

Statens vegvesen: Roar Midtbø Jensen

Jernbanedirektoratet: Snefrid Line Jacobsen f.o.m 2. møte, Solveig Paule 1. møte

Statsforvalteren i Agder: Gina Lund

Agder Fylkeskommune: Fylkesordfører Arne Thomassen, opposisjonsleder Gro Bråten

Kristiansand kommune: Ordfører Mathias Bernander, opposisjonsleder Kenneth Mørk

Vennesla kommune: Ordfører Nils Olav Larsen

Lillesand kommune: Ordfører Einar Holmer-Hoven

Birkenes kommune: Ordfører Arild Windsland

Iveland Kommune: Ordfører Jan André Myhren

I tillegg har Morten Rannem, Statens vegvesen og Hans Munksgaard, Sekretariatet for Byvekstavtalen bistått forhandlingsleder med forberedelse av forhandlingsmøtene.

Oppstart av forhandlingene og første forhandlingsmøte var 19. mars 2024, forhandlingene ble avsluttet 13. juni 2024. Det har vært gjennomført fire forhandlingsmøter.

Krav til lokale vedtak

For at Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet skal legge frem avtaleforslaget for regjeringen må de foreligge positive og likelydende vedtak fra alle kommunene og fylkeskommunen. Vedtakene må være likelydende og det er derfor ikke rom for endringsvedtak eller tilleggsvedtak som angår spesielle forhold som er omfattet av avtaleforslaget.

Dersom en av partene vedtar tilleggsvedtak om tema som er omfattet av avtalen må forhandlingsutvalget tre sammen på nytt og avtaleforslaget eventuelt revideres. Dette vil medføre at prosessen stopper opp og det vil med stor sannsynlighet ikke kunne inngås en avtale som gjelder fra og med 2024 og dermed heller ingen bevilgning for 2024. Spørsmålet om hva som skjer dersom en eller flere parter ikke fatter positivt vedtak har vært gjenstand for grundig drøfting i forhandlingsutvalget. Rammene for forhandlingene gitt av departementene kunne tolkes slik at en kommune kunne ha vetorett slik at forhandlingene måtte startes helt på nytt dersom det forelå ett negativt vedtak. Det er blitt bekreftet fra departementene at i tilfelle det foreligger negative vedtak vil det gjennomføres et forhandlingsmøte kun med de partene som har fattet positive vedtak slik at forsinkelsen blir minst mulig.

I utgangspunktet skal det ikke fattes andre vedtak enn vedtak nummer 1 i denne typen saker. Kristiansandsregionen er i en litt spesiell situasjon og det legges også inn et vedtak som omhandler forholdet mellom Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 2 og Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3. Dette vedtaket griper ikke inn i selve byvekstavtalen, men er viktig for helheten. Også dette vedtaket bør være positivt og likelydende i alle kommunene og fylkeskommunen. Dette forholdet er redegjort for senere i saksfremlegget.

Videre prosess etter lokale vedtak

Når de lokale vedtakene er fattet følges følgende prosess:

- Lokale vedtak oversendes statens vegvesen som oversender saken til Samferdselsdepartementet.
- Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet forbereder regjeringsbehandling.
- Regjeringen fatter vedtak.
- Avtalen signeres av alle parter etter regjeringsvedtak og avtalen trer i kraft.

Når avtalen har trått i kraft starter arbeidet med den løpende oppfølging av byvekstavtalen.

Avtalens innhold

I det følgende gis en overordnet omtale av avtalens innhold. For en detaljert gjennomgang vises det til vedlagte avtale med vedlegg.

Målsetting og måling av måloppnåelse

Byvekstavtalen sammen med bompengepakken er utformet med sikte på å nå nullvekstmålet slik dette er formulert i statens forhandlingsmandat:

«Det overordnede målet for byvekstavtalen er at klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy skal reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange (nullvekstmålet). Målet skal nås i løpet av avtaleperioden. Byvekstavtalen skal videre bidra til attraktiv by- og stedsutvikling.»

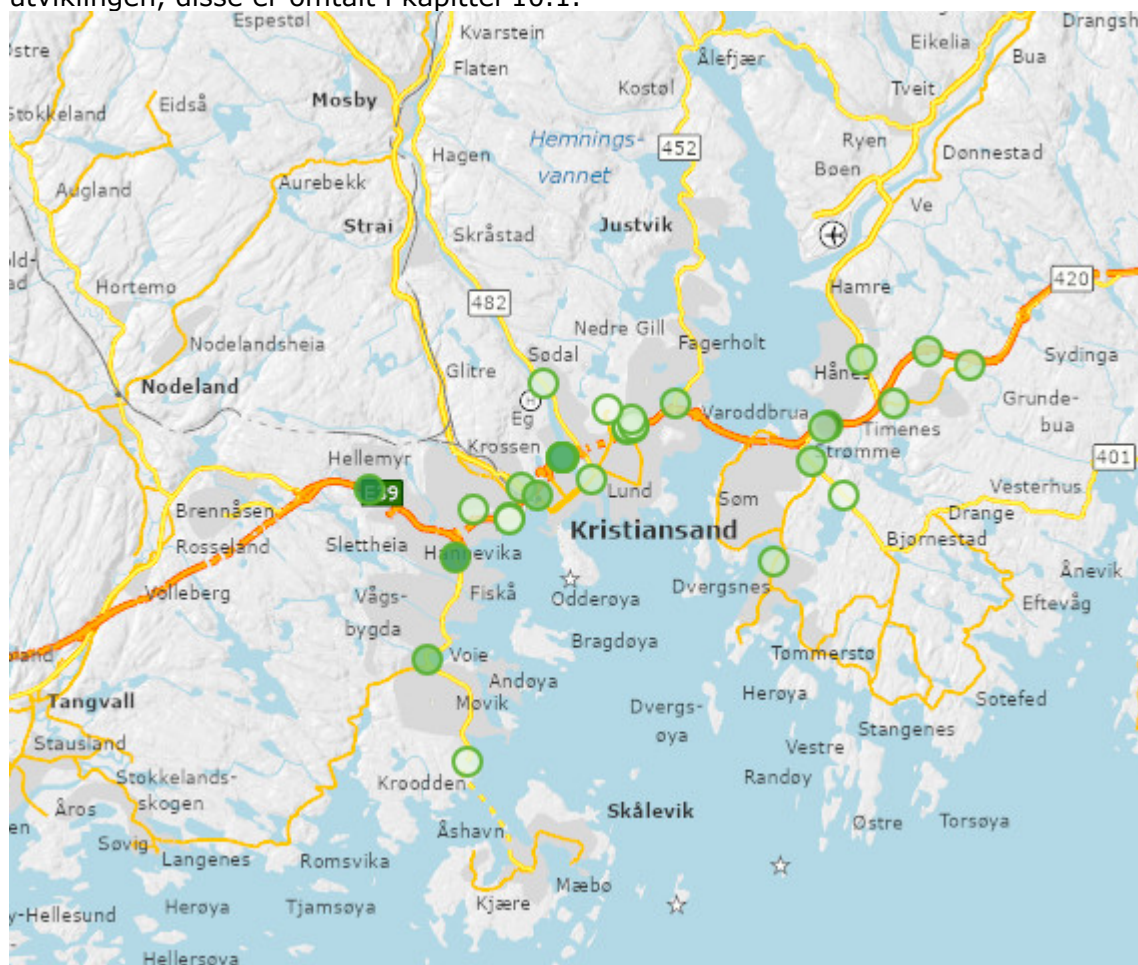
Hovedmålsettingen for byvekstavtalen er at personbiltrafikken i avtaleområdet ikke skal vokse. I avtalen fremheves at tiltak og virkemidler også skal bidra til positiv utvikling på flere områder. Kapittel 2 fjerde avsnitt:

«Prosjekt, tiltak og virkemidler i byvekstavtalen skal bidra til å nå nullvekstmålet og til et miljøvennlig, effektivt og trygt transportsystem, som sikrer mobilitet for innbyggere og næringsliv. Løsningene som velges må bidra til å sikre bedre framkommelighet totalt sett, spesielt ved å tilrettelegge for attraktive alternativer til privatbil. Byvekstavtalen skal videre bidra til attraktiv by- og stedsutvikling. Det er en ambisjon at tiltakene for å nå nullvekstmålet i byvekstavtalen skal føre til færre hardt skadde og drepte i trafikken, i tråd med nullvisjonen. Trafikksikkerhet for sårbare trafikantgrupper som syklister og gående vil ha fokus, og ulykkesutviklingen vil bli fulgt tett.»

Målsettingen gjelder for hele avtaleområdet, men selve målingen av trafikktutviklingen er innenfor Kristiansand kommune. Begrunnelsen for å avgrense trafikkmålingen til innenfor Kristiansand kommune er todelt. For det første befinner de fleste tellepunktene seg i Kristiansand og vil gi et godt bilde på utviklingen i den samlede trafikken i avtaleområdet. Og for den andre vil de valgte tellepunktene fange opp den trafikken som i størst grad kan påvirkes av tilgjengelige virkemidler.

Trafikktutviklingen skal måles i henhold til Statens vegvesens bytrafikkindeks. Tellepunktene som skal inngå i indeksen for avtaleområdet er vist med grønne ringer i kartillustrasjonen under. Trafikkmengden i de ulike tellepunktene er indikert med farge der lys farge er minst trafikk.

I tillegg til måling av trafikk i tellepunkter vil det være flere støtteindikatorer for å følge utviklingen, disse er omtalt i kapittel 10.1.

Finansiering

Finansiering av byvekstavtalen er omtalt i kapittel 4 og omfatter statlige byvekstavtalebevilgninger, fylkeskommunale og kommunale egenandeler, tilbakeføring av mva-refusjon og bompengainntekter og statlig tilskudd i bompengepakken. Staten forplikter seg til et samlet tilskudd for hele avtaleperioden på 2 145 mill. 2024-kr, beløpet prisjusteres årlig. I tillegg kommer den statlige bevilgningen øremerket Gartnerløkkaprosjektet. De statlige bevilgningene kan benyttes til delfinansiering av tiltak som ligger i porteføljen til bompengepakka.

Kommunene og fylkeskommunen bidrar med 15% egenandel til alle tiltak på kommunal og fylkeskommunal vei som finansieres av bompenger og/eller statlige byvekstavtalemidler. I de lokale egenandelene kan bl.a. utbyggerbidrag inngå. Videre skal mva-refusjon tilbakeføres til byvekstavtalen for finansiering av tiltak. Dette er prinsipper som allerede gjelder i bompengepakka. Drift og vedlikehold av infrastruktur skal finansieres over partenes ordinære budsjett.

Styringssystem og porteføljestyling

Styringssystem og portefølje styring er omtalt i hhv. kapittel 9 og 3. Oppfølgingen av byvekstavtalen og bompengepakka ledes av styringsgruppen. Styringsgruppen består av fylkesordfører, ordførerne i kommunene i avtaleområdet, representant for opposisjonen i fylkeskommunen og Kristiansand kommune, leder av Statens vegvesen, leder av Jernbanedirektoratet og statsforvalteren. Styringsgruppen ledes av Statens vegvesen ved vegdirektørens representant.

Styringsgruppen vedtar fireårige handlingsprogram som rulleres årlig. Handlingsprogrammene angir hvilke tiltak som skal gis bevilgning. Siden investeringstiltak finansiert av byvekstavtalen forutsetter egenandeler, vil forslag til handlingsprogram forelegges fylkestinget og kommunestyrene. Dette er også viktig for å sikre forankring av prioriteringene.

Det etableres også en administrativ koordineringsgruppe med administrative ledere fra hver av partene i styringsgruppen. Administrativ koordineringsgruppe ledes av fylkeskommunen. Den administrative koordineringsgruppen forbereder og legger saker fram for styringsgruppen.

Det etableres et sekretariat som skal drive det daglige arbeidet og forberede saker til behandling i administrativ koordineringsgruppe og styringsgruppen. Sekretariatet skal være nøytralt og uavhengig av alle avtalepartene. Det vil bli ansatt medarbeidere i sekretariatet som finansieres av byvekstavtalen. I tillegg legges det til grunn at partene bidrar med kompetanse og ressurser. Det vil bl.a. være nødvendig med et godt administrativt samarbeid med fylkeskommunen og kommunene for å få fram et godt grunnlag til handlingsprogrammene.

Porteføljestyling er omtalt særskilt i kapittel 3, men henger tett sammen med styringssystemet. Porteføljestylingen skal sikre at de tiltakene som har best effekt på måloppnåelse prioriteres og gjennomføres mest mulig effektivt. Den konkrete porteføljestylingen skjer i utarbeidelse og vedtak av handlingsprogrammene.

Satsingsområder

I kapittel 5 omtales satsingsområdene som skal prioriteres i avtaleperioden:

- Infrastrukturtiltak for kollektivtransport, sykkel og gange.
- Drift av kollektivtransport.
- Mobilitetsutvikling.

I avtalen er det satt opp følgende fordeling av de statlige byvekstavtalemidlene for avtaleperioden som helhet:

	Beløp i mill. 2024-kr.
Drift av kollektivtransport – buss	1 400
Infrastrukturtiltak for kollektivtransport, sykkel og gange	650
Mobilitetsutvikling	40
Sekretariat	55
Sum	2 145

Det å sikre dagens busstilbud og å videreutvikle dette er en hovedprioritering, se også omtale i kapittel 6. Videre er tiltak for å sikre fremkommelighet for bussen og å gjøre det mer attraktivt og trygt å sykle og gå et viktig satsingsområde. Det er mulig å benytte pengene som er satt av til investeringstiltak i byvekstavtalen til delfinansiering av tiltak i bompengepakken. Mobilitetsutvikling er tiltak som ikke er drift av kollektivtransport eller infrastrukturtiltak, men som vil bygge opp under tiltakene for å gjøre kollektivtransport, sykkel og gange mere attraktivt.

Arealbruk

I statens forhandlingsmandat er følgende omtale av arealutvikling:

«En samordnet areal- og transportplanlegging er svært viktig for å nå nullvekstmålet.

Arealutviklingen skal bygge opp under satsingen på kollektivtransport, sykling og gange i byvekstavtalen. Derfor skal hovedtyngden av veksten i boliger og arbeidsplasser komme i eller i nærheten av større kollektivknutepunkter i byområder med byvekstavtale.

Kommunene og fylkeskommunen har som planmyndigheter ansvar for utvikling og gjennomføring av arealpolitikken. Det skal komme frem av avtalen hvordan partene skal legge til rette for en effektiv arealbruk som bygger opp under nullvekstmålet og attraktiv by- og tettstedsutvikling. Forpliktelsene skal avtales med en konkret plan for oppfølging, slik at det gir føringer inn i senere revisjoner av kommuneplanenes arealdel.»

Kapittel 7 omhandler dette temaet. Fra kommunene og fylkeskommunen har det vært viktig at forpliktelsene i byvekstavtalen på dette punktet er i tråd med de demokratiske prinsippene og ikke er i konflikt med at det er kommunestyrene som er arealmyndighet.

Kapittelet er delt inn i en del som omhandler prinsipper for arealpolitikken, kapittel 7.2 og forpliktelser for de ulike avtalepartene, kapittel 7.3. Hovedføringen fra kapittel 7 er at alle partene skal benytte arealpolitikken som et virkemiddel for å bygge opp under nullvekstmålet og de andre hensynene som er omtalt i kapittel 2 Mål for byvekstavtalen.

Videreføring av intensjonen om ramme for finansiering av programområdetiltak i omegnskommunene fra Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 2 til Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3

I Prop. 95 S 2020–2021 Utbygging og finansiering av Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 2 i Agder står det følgende om disponering av bompenginntekter ut over finansiering av E18/E39 Gartnerløkka-Kolsdalen:

«De lokalpolitiske vedtakene forutsetter finansiering av ulike programområdetiltak i tillegg til prosjektet E18/E39 Gartnerløkka–Kolsdalen. Det er lagt til grunn at finansieringen av programområdetiltak håndteres innenfor en ramme på 300 mill. 2019-kr inkl. mva. Omregnet til 2021-prisnivå tilsvarer dette om lag 315 mill. kr.

Midler til programområdetiltak kan disponeres til kollektivtrafikk, sykkel, gange, trafiksikkerhet, mindre veiutbedringer og planlegging av prosjekter for en ny fremtidig bompengoordning. I samsvar med de lokalpolitiske vedtakene legges det til grunn at midlene prioriteres til tiltak i kommunene Vennesla, Lillesand, Birkenes og Iveland, utenfor «Nye Kristiansand kommune».»

Det er også relevant å gjengi vedtak 3 i Kristiansand bystyres behandling av bompengepakken:

«Bruk av bompengeinntekter utover finansieringen av E18/E39 Gartnerløkka – Kolsdalen baseres på prinsippene for porteføljestyring med utgangspunkt i tiltaksporteføljen som er utarbeidet i forbindelse med lokalt forslag til Byvekstavtale og at tiltak i omegnskommunene prioriteres.»

Videre gjorde fylkestinget følgende vedtak (vedtak 3):

«Bruk av bompengeinntekter utover finansieringen av E18/E39 Gartnerløkka – Kolsdalen forbeholdes uavkortet til tiltak i de omkringliggende kommunene utenfor «Nye Kristiansand».»

Vedtakene i bystyret i Kristiansand kommune og fylkestinget i Vest-Agder fylkeskommune er ikke likelydende når det gjelder disponering av bompengeinntekter ut over Gartnerløkka-prosjektet. Bystyrets vedtak inkluderer tidligere Søgne og Songdalen kommuner og fremhever at prinsippet om porteføljestyring skal legges til grunn. Fylkestingets vedtak omfatter ikke Søgne og Songdalen. Samferdselsdepartementets omtale er langt på vei lik fylkestingets vedtak og omfatter omegnskommunene Lillesand, Birkenes, Iveland og Vennesla, men ordlyden er myket opp noe ved at «forbeholdes uavkortet» er erstattet med «prioriteres».

Bindingen knyttet til tiltak i omegnskommunene er ikke videreført i Samferdselsdepartementets proposisjon for Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3. I forhandlingene om byvekstavtale ble bindingen fra fase 2 trukket frem av omegnskommunene. Det ble oppnådd enighet blant kommunenes og fylkets medlemmer i forhandlingsutvalget om at denne bindingen skal legges til grunn ved disponeringen av bompengeinntekter i Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3.

Dette forholdet er ikke en del av byvekstavtalen med staten, men et forhold mellom de lokale partene. Samtidig har enighet om dette vært viktig for å komme til enighet om en byvekstavtale, det er derfor naturlig at det fattes likelydende vedtak også om dette i samme sak som det fattes lokale vedtak om å inngå en byvekstavtale med staten. Videre må det legges til grunn at prioritering av tiltak innenfor rammen baseres på prinsippet om porteføljestyring i samsvar med styringssystemet for bompengepakken og byvekstavtalen.

Det foreslås at det fattes vedtak som er forankret i formuleringen i Prop. 95 S 2020–2021 Utbygging og finansiering av Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 2 og som er i overenstemmelse med styringssystemet for Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3:

- Bystyret/kommunestyret/fylkestinget vedtar at tiltak under Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 prioriteres i Lillesand, Birkenes, Iveland og Vennesla innenfor en ramme på minimum 300 mill. kr (2019-kr). Bystyret/kommunestyret/fylkestinget legger til grunn at prioritering av tiltak følger prinsippene om porteføljestyring slik som for alle tiltak finansiert av bompengepakken og byvekstavtalen.

Juridisk grunnlag

Byvekstavtalen er en politisk avtale og ikke juridisk bindene for partene.

Økonomiske konsekvenser

For tiltak på kommunal vei og kommunal grunn som finansieres innenfor byvekstavtalen er det krav om 15 prosent kommunal egenandel. Omfanget av den kommunale egenandelen må behandles særskilt.

Uttalelse fra rådene

Forslaget til byvekstavtale har ikke vært forelagt rådene. Byvekstavtalen har ingen direkte relevans, men tiltakene som vil bli gjennomført med finansiering fra avtalen vil ha positiv effekt for ulike befolkningsgrupper avhengig av det enkelte tiltaket.

Barn og unges interesser

Byvekstavtalen har ingen direkte relevans for barn og unges interesser, men mange tiltak som vil bli gjennomført med finansiering fra avtalen vil ha positiv effekt særlig effekt for barn og unge. Eksempler på slike tiltak er forbedring av busstilbudet og videre utbygging av et trafiksikkert og sammenhengende gang- og sykkelveinett. God måloppnåelse for byvekstavtalens målsettinger vil også bidra til bedre trafiksikkerhet og tryggere bomiljø for barn og unge.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Dette har ikke vært hensiktsmessig i forhandlingen.

Klima- og miljøkonsekvenser

Byvekstavtalen er i overensstemmelse med Kristiansandkommunes målsettinger for klima og miljø.

HMS/Folkehelse

Byvekstavtalen og Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 omfatter en stor satsing på bedre tilrettelegging for gående og syklende. Dette har potensielt stor positiv effekt på folkehelsen.

Vurdering

Kommunedirektøren mener byvekstavtalen sammen med bompengepakken gir mulighet for finansiering og gjennomføring av en rekke tiltak som er av stor betydning for videre utvikling av Kristiansand kommune og Kristiansandsregionen. Avtalen er avgjørende for å opprettholde og videreutvikle kollektivtilbudet i Kristiansand og nabokommunene.

En videreføring av avsetningene til tiltak i nabokommunene fra Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 2 vil etter kommunedirektørens vurdering gi grunnlag for et godt samarbeid om videre utvikling av Kristiansandsregionen.

For at det ikke skal oppstå unødige forsinkelser i den videre saksbehandling i regjeringen er det avgjørende at det fattes vedtak i tråd med forhandlingsutvalgets anbefaling.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren forslår følgende vedtak:

1. Bystyret gir sin tilslutning til vedlagte forslag til byvekstavtale for Kristiansandsregionen, inkludert vedlegg.
2. Bystyret vedtar at tiltak under Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3 prioriteres i Lillesand, Birkenes, Iveland og Vennesla innenfor en ramme på minimum 300 mill. kr (2019-kr). Det legges til grunn at prioritering av tiltak følger prinsippene om porteføljestyring slik som for alle tiltak finansiert av bompengepakken og byvekstavtalen.